

Nic v životě se neděje náhodou

Život a mučednická smrt prvního světce Číny, kněze, misionáře a patrona Misijního díla dětí Jeana-Gabriela Perboyra

Nic se neděje náhodou. Ani život, ani smrt, ani povolání. Jean-Gabriel Perboyre se narodil 6. ledna 1802 v Mongesty u Cahors v jižní Francii v rodině, která dala církvi tři lazaristy a dvě dcery milosrdenství. V takovém prostředí na něj dýchla víra, zde přijal jednoduché, ale podstatné hodnoty, a pochopil smysl života jako daru. V rolnické rodině se narodil jako první dítě. V dětství musel pomáhat na poli a do školy chodil jen v zimě, a to až od osmi let. Otec předpokládal, že jednou po něm nejstarší syn převezme hospodářství.

V době, kdy dospíval, vstoupil jeho mladší bratr do semináře. Jean-Gabriel byl požádán, aby ho nějakou dobu doprovázel, než si zvykne na nové prostředí. Přišel tam náhodou a měl rychle odejít. Ale „náhoda“ odhalila užaslým očím mladého muže netušené obzory. Pochopil, že i jeho skutečná životní cesta vede sem, do semináře.

Kněžský ideál a osud hrdiny

Církev ve Francii se právě vynořila ze zkušenosti Francouzské revoluce, s pošpiněným oděvem mučednictví jedněch a utrpením odpadlictví druhých. Pohled, který nabízely první roky 19. století, byl tristní: zničené budovy, vypleněné kláštery, duše bez pastýřů. Ne náhodou se tedy kněžský ideál jevil mladému člověku nikoliv jako příjemný životní stav, ale jako osud hrdinů.

Rodiče překvapeně přijali synovu volbu a povzbudili ho. Jeho strýc Jacques byl lazarista. To vysvětluje, proč v roce 1818 v mladém Jeanu-Gabrielovi dozrál misionářský ideál. A misie v té době znamenala především Čínu. Čína však byla vzdáleným preludem. Odejít znamenalo už nikdy nenalézt atmosféru vlnivého domova, už nikdy neucítit jeho vůni, už nikdy nezakusit jeho přívětivost a podporu.

Pro mladého Perboyra ale bylo přirozené, že si vybral misijní kongregaci, kterou založil svatý Vincenc de Paul v roce 1625, aby

Mladý Jean-Gabriel Perboyre před odjezdem do Číny

evangelizovala chudé a vychovávala duchovní. Především ale aby inspirovala své vlastní členy ke svatosti. Misie totiž není propaganda. Církev vždy chtěla, aby ti, kdo hlásají Slovo, byli vnitřně umrtvenými osobami, naplněnými Bohem a láskou. K osvětlování temnoty nestačí mít lampu, pokud dojde olej. Jean-Gabriel nešel napůl. Jestliže byl mučedníkem, bylo to proto, že byl světcem.

Život a mučednická smrt Jeana-Gabriela Perboyra se stala předlohou pro mnoho textů

Vzít na sebe zlo mnohých a milosrdně ho spálit

V letech 1818 až 1835 působil ve své zemi jako misionář. Především v době formace byl vzorným novicem a seminaristou. Po vysvěcení na kněze (1826) měl na starosti formaci seminaristů. Běh jeho života změnila nová, ovšem nikoliv „náhodná“ událost, jejímž protagonistou byl opět jeho mladší bratr Louis.

I on vstoupil do misijní kongregace a požádal o vyslání do Číny, kde se mezitím (18. února 1820) stal novým vincentinským mučedníkem později svatořečený François-Régis Clet. Během několikaměsíční cesty byl však Louis, kterému bylo pouhých 24 let, povolán do nebeské misie. Všechno, v co mladý kněz doufal a co

vykonal, by bylo marné, kdyby Jean-Gabriel nepožádal o to, aby svého bratra mohl nahradit na uvolněném místě.

On sám dorazil do Číny v srpnu 1835, po pěti měsících plavby. Na Západě se v té době o tzv. Nebeské říši nevědělo téměř nic a neznalost byla oboustranná. Oba světy se cítily vzájemně přitahovány, ale dialog byl obtížný. V evropských zemích se o čínské civilizaci nemluvílo, hovořilo se pouze o pověrách, obřadech a „směšných“ zvycích. Soudy byly ve skutečnosti předsudky. Hodnocení Evropy a křesťanství ze strany Číny nebylo o nic lepší. Mezi oběma civilizacemi panovalo jakési temno. Bylo zapotřebí, aby ho někdo překročil, vzal na sebe zlo mnohých a milosrdně ho spálil.

Splynout s místními lidmi

Jean-Gabriel se po období aklimatizace v portugalské kolonii Macao vydal na dlouhou cestu džunkou, pěšky nebo na koni, která ho po osmi měsících zavedla do Nanyangu, kde začal znovu studovat jazyk. Před začátkem misijního působení se musel nejen zdokonalovat v čínštině, ale také přizpůsobit svůj zevnějšek. Vstup do země byl Evropanům zakázán a bylo

Čínští křesťanští mučedníci

proto žádoucí co nejvíce splynout s místními lidmi. Bratru Jakobovi o tom napsal: „*Poskytl bych vám svým čínským způsobem života zajímavou podívanou. Mám oholenou hlavu, vousy, a kottám čínštinu. Místo přiborem jím dvěma hůlkami.*“ Průvodci ho při kontrolách vydávali za nanyanganského obchodníka s čajem.

Po několika měsících se i přes určité obtíže dokázal dobře vyjadřovat čínsky a okamžitě začal sloužit a navštěvovat malá křesťanská společenství. Byli to převážně velmi chudí lidé. Navštěvoval jejich příbytky, když chodil udělovat svátosti nemocným, a viděl, že mají v chatrčích krom holé země jen trochu slámy a že postrádají také oblečení. Uvádí se, že se setkával asi se dvěma tisíci chudých křesťanů a mši svatou sloužil s neobvyklou vroucností. Věnoval se i opuštěným dětem a osvědčil se jako velmi dobrý učitel.

Roku 1838 byl poslán do Hubeje, který je součástí jezerní oblasti Jang-c'-fiang. Přestože vykonával intenzivní apoštolát, velmi trpěl na těle i na duchu. Dolehlo na něj údobí duchovní úzkosti. V jednom dopise napsal: „*Prosím nejprve o své obrácení a posvěcení, a pak o milost, abych nedopustil, aby se Jeho dílo příliš zkazilo.*“

Pro ty, kdo vidí věci zvenčí, je těžké si představit, že by se misionář jako on mohl ocitnout v temné noci. Duch svatý ho však v prázdnotě pokory a v Božím mlčení připravil na nejvyšší svědectví. Spolubratři později uvedli, že se mu pak dostalo jako posily vidění Krista na kříži, který jej uklidňoval a připravoval k mučednické smrti.

Spoután pro Krista

V roce 1839 zastínily obzor dvě zdánlivě nesouvisející události. První bylo vypuknutí pronásledování poté, co mandžuský císař Quinlong v roce 1794 zakázal křesťanské náboženství. Druhou bylo vypuknutí čínsko-britské války. Ta nakonec trvala tři roky a je označována jako „opiová válka“.

Obraz představující nanebevzetí misionáře Jeana-Gabrie-la Perboyra

Čínské hranice byly uzavřeny a misionáři museli být neustále ve stěhu. 15. září 1839 se v Ča-jüen-kenu, kde Perboyre pobýval, objevili vojáci.

Rozhodl se ukrýt v okolí, protože nedaleké hory porostlé bambusovými lesy se spoustou skrytých jeskyní se zdály být bezpečným útočištěm. Vojáci však pohrůzkami přinutili jednoho z katechumenů, aby jim prozradil místo, kde se misionář skrývá. Když ho následně dopadli, otci Gabrielovi začala krutá zkouška.

Vězeň neměl žádná práva, nebyl chráněn zákonem, ale podléhal zvůli svých strážců a soudců. Protože byl zatčen, předpokládalo se, že je vinen, a pokud byl vinen, mohl být potrestán.

Dvě životní zásady sv. Jeana-Gabriela Perboyra

Dobro v duších se koná jen modlitbou.

Ve všem, co děláte, pracujte jen pro to, abyste se líbili Bohu; jinak byste marnili svůj čas a své bolesti.

Podle dochovaných zdrojů jeden z jeho prvních výslechů probíhal následovně:

- Jsi křesťanský kněz?
- Ano, jsem kněz a hlásám toto náboženství.
- Zřekneš se své víry?
- Nikdy se nezřeknu své víry v Ježíše Krista.

Požádali ho, aby vydal své bratry ve víře a sdělil důvody, proč přestoupil čínské zákony. Svědek pro Krista však není udavač. Proto mlčel.

Vězeň byl postupně převážen na další místa, kde se brutalita výslechů stupňovala. Několik hodin musel klečet na zrezivělých železných řetězech, byl zavěšen za palce a vlasy na trám nebo opakovaně bit bambusovými holemi.

Více než fyzické násilí ho však zraňovala skutečnost, že byly zesměšňovány hodnoty, v něž věřil: naděje ve věčný život, svátosti a víra.

Raději zemřít než zapřít svou víru

Třetí soudní proces se konal ve Wuchanu. Byl předvolán před čtyři soudy a podroben dvaceti výslechům, při kterých byl mučen a zesměšňován tím nejkrutějším způsobem. Společně s ním procházeli vlastním utrpením také ostatní zajatí křesťané. I oni byli násilím nuceni zřít se víry, někteří museli ponižovat či bít misionáře, který jim přinesl víru. Jean-Gabriel dostal 110 ran bičem za to, že nechtěl šlapat po kříži. Mezi různými obviněními proti němu bylo nejtěžším obviněním to, že měl nemorální vztah s mladou čínskou dívkou Annou Kao, která složila slib panenství. Mučedník se bránil. Nebyla ani jeho milenkou, ani služebnou. Křesťané se k ženám chovají s úctou, odpovídal. Také ho při výslechu donutili obléci si mešní roucho. Chtěli ho obvinít, že svého kněžství zneužíval pro své osobní zájmy. Misionář oblečený do kněžského oděvu však na přítomné natolik zapůsobil, že ho dva křesťané požádali o rozhrěšení.

Komunita čínských křesťanů zachycená na fotografii z roku 1905 při slavení Vánoc

Nejkrutějším soudcem byl mocný místodržící. Z misionáře v té chvíli už byl jen stín a pro bezohledného muže představoval snadnou kořist. Chtěl příznání, uznání, odsouzení. Ale jestliže Perboyrovo tělo projevovalo slabost, jeho duše zesílila. Teď už jen čekal na setkání s Bohem, které se, jak čím dál více pociťoval, každým dnem blížilo. Když Jean-Gabriel naposledy odvětil: „Raději zemřu, než abych zapřel svou víru!“ soudce vyřkl rozsudek: zemře smrtí uškrcením.

S Kristem knězem a obětí

Následovalo období čekání na potvrzení rozsudku císařem. Snad bylo možné doufat ve shovívavost panovníka. Válka proti Angličanům však jakoukoli možnost vstřícného gesta znemožňovala. A tak v pátek 11. září 1840 dorazil v plné rychlosti císařský vyslanec s dekretem, který rozsudek potvrdil. Spolu se sedmi zločinci byl tedy misionář odveden na kopec zvaný „Červená hora“, kde byli nejprve postupně popraveni ostatní odsouzení. Otec Perboyre se modlil. Když na něj přišla řada, kati mu svlékli červenou tuniku a přivázali ho ke kůlu ve tvaru kříže. Kolem krku mu dali provaz a uškrtili ho. Zemřel, nebo se spíše narodil v nebi, aby na zem snesl rosu Božího požehnání.

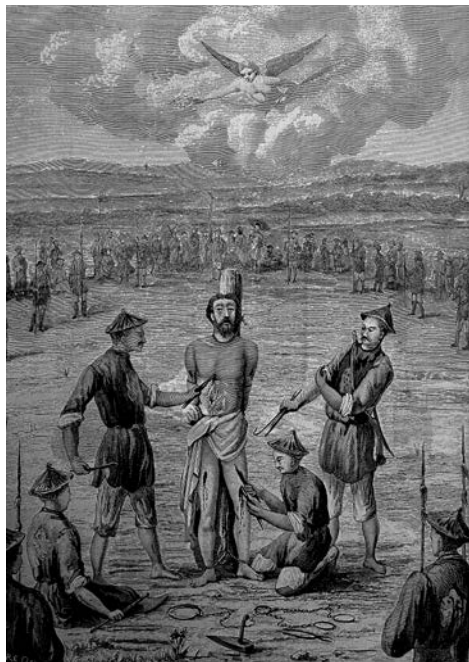
Mnohé okolnosti jeho uvěznění (zrada, zatčení, smrt na kříži, den a hodina) ho přibližují

Modlitba

sv. Jeana-Gabriela Perboyra

Pane, proměň mě, ať moje ruce jsou Tvými rukama. Ať moje oči jsou Tvými očima. Ať můj jazyk je Tvým jazykem. Ať mé smysly a mé tělo slouží jen ke Tvé slávě!

Především mě ale, Pane, proměň, ať má paměť, moje inteligence a mé srdce jsou Tvou pamětí, inteligencí, Tvým srdcem, ať jsou mé činy a mé pocity jako Tvé činy a Tvé pocity!

Mučednická smrt Jeana-Gabriela Perboyra

Kristovu utrpení. Vlastně celý jeho život byl životem svědka a věrného Kristova učedníka. Svätý Ignác z Antiochie napsal: „Hledám toho, který za nás zemřel, chci toho, který za nás vstal z mrtvých. Hle, blíží se čas, kdy se narodím k životu. Mějte se mnou soucit, bratři, nebraňte mi, abych se narodil k životu.“

Jean-Gabriel se „narodil k životu“ 11. září 1840, protože vždy hledal „toho, který za nás zemřel“. Jeho tělo odpočívá ve Francii, ale jeho srdce zůstalo v jeho vyvolené zemi, v Číně. Právě tam dal synům a dcerám svatého Vincence očekávání, že i oni se, po životě stráveném ve službě evangelia u chudým, narodí v nebi.

Na podkladě článku: <https://fjnd.org/Blog/Vie-spirituelle/Autres-Prieres/Seigneur-transforme-moi-!-priere-de-St-Jean-Gabriel-Perboyre>

zpracovaly Veronika Pavlů a Jana Trojovská